

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИБРАНІ РОЗДІЛИ ТРУДОВОГО ПРАВА І ОСНОВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 Соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціологічне забезпечення управлінських процесів
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2022/2023
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: к.юрид. н., ас. Сайнецький О.П., к.економ. н., доц. Євтушевська О.В.

Пролонговано: на 2023/2024 р. Червінська Т.Г. 31.08.2023
(підпис ІПБ, дата)

на 20__/20__ р. _____) «__» ____ 20__ р.
(підпис ІПБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробники: Сайнецький О. П., кандидат юрид. наук, асистент кафедри трудового права та права соціального забезпечення, Євтушевська О. В., кандидат економ. наук, доцент кафедри підприємництва.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри трудового права та права соціального забезпечення

Сайнецький О.П. Євтушевська О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією Інституту права

Протокол від «31» серпня 2022 р. №2 Удєткова О.В.
Голова науково-методичної комісії (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри екологічного менеджменту та підприємництва

Купалова Г.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією економічного факультету

Протокол від «31» серпня 2022 р. №7 Монасєрова А.М.
Голова науково-методичної комісії (підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено з науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 р. № 8 Червінська Т.Г.
Голова науково-методичної комісії (підпис) (прізвище та ініціали)

1. Мета дисципліни – полягає у формуванні у студентів системи знань щодо теоретичних, економічних, правових та організаційних основ підприємницької діяльності, опануванні студентами основних інститутів трудового права, компетенцій і початкових практичних навичок, потрібних для організації ведення підприємництва.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- володіти знаннями, вміннями та навичками з дисциплін соціально-гуманітарного циклу, як-то: «Вступ до університетських студій» та ін.
- *знати* основні категорії та поняття, пов'язані з життєдіяльністю людини і суспільства.
- *вміти* виявляти, аналізувати навчальну та наукову інформацію, робити обґрунтовані висновки з питань професійної діяльності.
- *володіти елементарними навичками* складання письмових документів, корегування їх змісту, систематизації матеріалів, необхідних для роботи, ефективної організації власної навчальної діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна є органічним поєднанням юридичних та економічних знань, необхідних для формування загальних компетенцій у фахівців будь-якої галузі знань, та включає дві змістові частини:

1. Вибрані розділи трудового права формують у студента сукупність знань та навичок про: трудовий договір; робочий час та час відпочинку; оплату праці; охорону праці; дисципліну праці, дисциплінарну та матеріальну відповідальність; захист трудових прав

2. Основи підприємницької діяльності формують у студента сукупність знань та навичок про: економічну природу підприємництва її форми та планування; інноваційне підприємництво; технології створення власної справи; державне регулювання підприємництва; комерціалізацію наукових розробок.

4. Завдання (навчальні цілі) – дисципліни «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності» сформувані у студентів: здатність до аналізу професійних юридичних та економічних джерел (нормативних актів, документів тощо), діяти етично та відповідально, а також реалізувати свої професійні права; систему вмінь і навичок щодо практичного застосування норм, правил і рекомендацій для підприємницької діяльності, трудових правовідносин, що забезпечить реалізацію соціально-економічних прав громадянина України.

Що спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК1)
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11).

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток підсумкової оцінки з дисципліни
1.1	Ключові положення теорії трудового права (система трудового законодавства, суб'єкти трудового права та трудових правовідносин, правовий статус суб'єктів трудового права, підстави та умови виникнення трудових правовідносин, підходи до розуміння основних категорій трудового права)	лекція		

1.2	Теоретико-методологічні основи, філософські, етичні та культурні засади вивчення та ведення підприємницької діяльності	лекція	Контрольна робота	40%
1.3	Особливості різних організаційно-правових форм і видів підприємництва та норми, які регламентують трудові правовідносини	лекція		
1.4	Основні напрями формування підприємницького капіталу та управління фінансами підприємницької діяльності	лекція		
1.5	Основні форми і методи впливу органів державної влади на розвиток підприємництва. Шляхи партнерства підприємств та держави у вирішенні соціально-економічних проблем	лекція		
1.6	Процес прийняття управлінських рішень у підприємстві та особливості організації працевлаштування працівників	лекція		
1.7	Базові передумови здійснення підприємницької діяльності та технологію започаткування власної справи	лекція		
2.1	Використовувати чинну нормативну базу для започаткування та ведення бізнесу, організації найму працівників	семінарські заняття	усне опитування	30%
2.2	Проводити аналіз різних-бізнес ідей для створення власної справи	семінарські заняття		
2.3	Досліджувати існуючі проблеми і ризики вирішення завдань забезпечення ефективної підприємницької діяльності	семінарські заняття		
2.4	Формулювати стратегії розвитку суб'єктів підприємницької діяльності	семінарські заняття		
2.5	Складати структурно-логічні схеми співвідношення правових категорій, зокрема категорій трудового права	семінарські заняття		
3.1	Виходячи з конкретної ситуації знаходити законні шляхи вирішення виробничих проблем, формуються аргументи необхідні для обґрунтування правомірної поведінки працівників чи керівників з посиланням на необхідні нормативно-правові акти	практичне завдання	встановлення відповідності прийнятих рішень чинному законодавству	15%
3.2	Визначення світового досвіду впровадження інновацій в різних сферах діяльності успішних компаній світу та пошук напрямів їх впровадження на підприємствах України	аналітичне завдання	контроль вчасності та якості виконання завдання	15%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)											2.3	2.4	2.5	3.1	3.2
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2							
Програмні результати навчання (назва)															
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач (PH04).				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Обґрунтувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури (PH08).	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

Оцінювання роботи студентів вклучає поточний контроль і семестровий контроль у формі заліку. Максимальна сума балів, яку може набрати студент під час навчання – 100 балів, які умовно розподіляються 50/50 між частинами «Вибрані розділи трудового права» та «Основи підприємницької діяльності».

Видами поточного контролю є: усне опитування, контрольні роботи з теоретичних питань, які висвітлюються на лекціях та вивчаються студентом на самостійній роботі, вирішення проблемних ситуацій на семінарських заняттях, розв'язання практичних завдань під час самостійної роботи.

- семестрове оцінювання:

- активна робота на семінарських заняттях: PH2.1-PH2.5 – **40/28 балів**
- виконання контрольних робіт: PH1.1-PH1.7 – **30/16 балів** (2 роботи по 15 максимальних або 8 мінімальних бали за кожен)
- розв'язання практичного та аналітичного завдань: PH3.1, PH3.2 – **30/16 балів**.

У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час впродовж семестру (під час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки реферату чи іншого індивідуального завдання. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. *За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.*

- підсумкове оцінювання: залік. Студент отримує залік за результатами виконання навчальної роботи в семестрі (за результатами поточного контролю), якщо студент отримав мінімум 30 балів з кожного з цих блоків.

7.2. Організація оцінювання:

- робота на семінарських заняттях: PH2.1- PH2.5 – протягом семестру
- Контрольна робота 1 з теми 1-4, PH 1.1- PH 1.4 – після теми 4
- Контрольна робота 2 з теми 5-10, PH 1.5- PH 1.7 – після теми 10
- Практичне та аналітичне завдання PH 3.1, PH 3.2 – після теми 7

Студент, який набрав під час семестру в сумі за обома навчальними блоками менше 60 балів, зобов'язаний підготувати реферат або інше індивідуальне завдання, за результатами оцінки якого викладачі приймають рішення про допуск студента до складання заліку.

Всі перескладання заборгованостей чи виконання індивідуальних завдань припиняються на тиждень, що передус початку екзаменаційної сесії.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські і заняття	Самостійна робота
Змістовна частина 1. Вибрані розділи трудового права			
Тема 1. Поняття, сторони та зміст трудового договору, види трудового договору	2	2	4
Тема 2. Зміна та припинення трудового договору. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку	2	2	4
Тема 3. Правове регулювання охорони праці	2	2	4
Тема 4. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Правове регулювання захисту трудових прав	2	2	8
Змістовна частина 2. Основи підприємницької діяльності			
Тема 5. Сутність і функції підприємництва	2	2	4
Тема 6. Основні передумови здійснення підприємницької діяльності	2	2	4
Тема 7. Філософія, етика та культура підприємництва. Види та організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності	2	2	4
Тема 8. Технологія створення власної справи	2	4	4
Тема 9. Планування підприємницької діяльності	2	2	4
Тема 10. Система стратегій розвитку підприємництва	2	2	6
<i>Всього</i>	20	22	46

Загальний обсяг – 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Семінарські заняття – 22 год.

Консультації – 2 год.

Самостійна робота – 46 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Drucker Peter F. Management Challenges for the 21st Century / Peter F. Drucker. – NewYork: Harper Business, 2001. - 224 p.
2. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч. посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання-Прес, 2006. – 350 с.
3. Волошина С.М., Соцький А.М., Щербина В.І. Трудове право України: Навчальний посібник / С.М. Волошина, А.М. Соцький, В.І. Щербина. – Чернівці: Технодрук, 2015. – 188 с.
4. Правове регулювання організації праці: навчальний посібник / М.І. Іншин, А.М. Соцький, В.І. Щербина. – Харків: Діса плюс, 2013. – 448 с.
5. Ославський Б. 10 успішних українських брендів. - Брустури: Дискурсус, 2017 - 192 с.
6. Підприємство: практикум. Навчальний посібник / Мазур І.І., Богуславський О.В.,

Євтушевська О.В., Ігнатювич Н.І. та інші (усього 8 осіб). – К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. – 255 с.

7. Сизоненко В.О. Сучасне підприємництво: Довідник. – К.: Знання-Прес, 2007. – 440 с.
8. Трудове право України та зарубіжних країн. Академічний курс: підручник / М.І. Іншин, В.І. Щербина. – Харків: Колегіум, 2017. – 1112 с.
9. Трудове право України: підручник / М.І. Іншин, В.І. Щербина. – Харків: Діса плюс, 2014. – 500 с.
10. Трудове право України: підручник / За заг. ред. М.І. Іншина, В.Л. Костиюка, В.І. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: «МП «Лісея», 2016. – 448 с.

Додаткові:

1. Клименко С.М., Дуброва О.С., Барабась Д.О., Омеляненко Т.В., Вакулєнко А.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006 - 527 с.
2. Панасюк О.Т. Начатки трудового права. Лекція 1. «Елементарний курс трудового права»: індивідуальне трудове право, колективне трудове право, міжнародне трудове право: навч.-практ. посіб. / О.Т. Панасюк. – К.: Алерта, 2016. – 72 с.
3. Панасюк О.Т. Начатки трудового права. Лекція 3. Основні питання загальної частини трудового права: функції трудового права, джерела трудового права, принципи трудового права, суб'єкти трудового права, вчення про трудові правовідносини, вчення про трудові права: навч.-практ. посіб. / О.Т. Панасюк. – К.: Алерта, 2017. – 88 с.
4. Iacocca Lee. Where Have All the Leaders Gone? / Lee Iacocca. – NewYork: Scribner, 2008. - 288 p.

Нормативні акти:

1. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р із змінами та доповненнями.
3. Господарський кодекс України: чинне законодавство із змінами та доповненнями на 2 вересня 2011 року. – К.: Алерта, ЦУЛ, 2011.
4. Податковий кодекс України //Бухгалтерія №50 (933) від 13 грудня 2010. – 322 с.
5. Про охорону праці: Закон України від 14.10.92 // Відомості Верховної Ради України – 1992. – № 49. – Ст. 668.
6. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.93 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 361.
7. Про оплату праці: Закон України від 25.03.95 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.
8. Про відпустки: Закон України від 15.11.96 // Відомості Верховної Ради України – 1997. – № 2. – Ст. 4.
9. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.99 // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 // Офіційний вісник України – 2002. – № 31. – С. 145 – 160.
11. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 2013. - № 24 (14.06.2013). – Ст. 243.

Додаткові ресурси:

Перелік Інтернет-посилань:

1. База «Законодавство» Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Європейське трудове право на сайті Європейського фонду за покращення умов життя і праці: <http://www.eurofound.ie/index.htm>

3. Міжнародний сайт новин профспілкового руху: <http://www.laborstart.org/>
4. Європейське трудове право на сайті Інституту трудового права і трудових відносин Університету Трієра (Німеччина): <http://www.iaacg.de/>
5. Європейське трудове право на сайті професора Стефана Вета (Німеччина): <http://www.jura.uni-sb.de/FB/I.S/Weth/Inf/A/vorschriften-en.html>
6. Трудове право Канади на сайті Департаменту розвитку людських ресурсів підвищення кваліфікації http://www.hrsd.ca.ca/inf/es_comm_hrs/
7. Трудове право США на сайті Інституту трудових і виробничих відносин Університету штату Іллінойс: <http://www.ilr.uiuc.edu/>
8. Новини трудового права ЄС на сайті «Огляд європейських виробничих відносин»: <http://www.eurofound.eu.int/>
9. Новини трудового права Великобританії на сайті Конгресу профспілок Великобританії: <http://www.tuc.org.uk/>
10. Новини трудового права США на порталі новин Torix.net: <http://www.torix.net/law/employment-labor/>
11. Новини трудового права США, зокрема, новини Національного бюро з трудових відносин, на сайті професора трудового права Росса Панкела LawMemo.com: <http://www.lawmemo.com/>
12. Сайт Міжнародної конфедерації незалежних профспілок: <http://www.icftu.org/>
13. Сайт Конфедерації європейських профспілок: <http://www.etuc.org/>
14. Консалтинговий сайт для профспілкових активістів UnionCommunicationServices, inc.: <http://www.unionist.com/>
15. Сайт Федерації європейських роботодавців FedEE: <http://www.fedee.com/index.shtml>
16. Бібліографія зарубіжних видань з трудового права 1990-х рр.: http://www.lawschool.cornell.edu/library/International_Resources/ilo_bibliography.html
17. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 504-р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250167535>